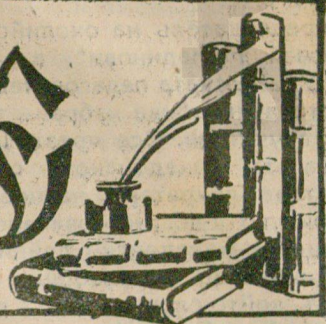

СЪГЛАСИЕ

Година I
1933

Редакция и издание на
Обществено Образователно Дружество „СЪГЛАСИЕ“
Градска библиотека и Читалище в гр. Плевен.

Брой 5
4 яндарн

МИХАИЛЪ (МАКЮ) ИВ. ПАПАЗОВЪ

(40 годишна обществена дейност).

ГР. БИБЛИОТЕКА
при чит-ще СЪГЛАСИЕ
гр. Плевен
130000000304

Всѣки нашъ съгражданинъ познава Михаилъ Ив. Папазовъ. Макарь и роденъ въ гр. Казанлъкъ (8.XI.1871 г.), той вече близо 30 години живѣе въ нашия градъ и ние си го смѣтаме за нашъ, като че ли е тукъ израсълъ и се е сродилъ съ всички ни. Неговата благородна

душа, отзивчива отъ ранни младини и до днесъ къмъ всички въпроси и тежнениа въ нашия животъ, го е направила близъкъ на всички и му е създадала една искрена почитъ и уважение. Съ своя характеръ и трудолюбие, съ своята честностъ и готовностъ да работи за благо на другитѣ, съ своята мъдростъ и отзивчивостъ къмъ страданията на околнитѣ, той си е създадалъ име на най-добрия между добритѣ въ нашия градъ. Той днесъ нѣма неприятели; той се радва на непринудена обичъ отъ всички наши съграждани.

Завършилъ четвъртия класъ на пловдивската гимназия, той се връща отново въ родния си градъ Казанлъкъ, където завършилъ педагогическото училище. Презъ 1893 г. за първи пжтъ бива назначенъ за учителъ въ гр. Балчикъ (Добруджа), където престоява една година. На следната година (1894) се връща въ родния си градъ, където бива назначенъ сжщо за учителъ. Тукъ той се отдава на обществена, извънучилищна дейностъ и главно въ служба на читалището. Откърменъ въ духа на старото народничество, той беззаветно работи и служи въ читалището, въ уредба на неговата библиотека, въ организиране на вечеринки, забави,

сказки, представления и др. По това време се създава и движението на народнитѣ учители и той взема активно участие въ създаването на мѣстното околийско учителско дружество. Поради тая му обществена дейностъ тогавашнитѣ отговорни фактори го уволнили отъ учителството, вмѣсто да му дадатъ насърчение и покровителство.

Завършилъ въ своя роденъ градъ бързо своята обществена служба (тукъ е учителствувалъ само една година 1894/95) той се отзовава като учителъ въ с. Рибенъ, плевенско 1895-96 г.. Той спечелва обичта на рибенци съ своята работа въ училището и вънъ отъ него. Взема активно участие въ учителското движение и застава на страната на ония, които поставиха сдружението на народнитѣ учители на здрави основи и му дадоха правилна насока.

На следната (1896) година той идва като учителъ въ нашия градъ. Съ още по-голѣмо усърдие той се предава на обществена, извънучилищна работа въ нашия градъ и взема участие почти въ всички културни инициативи. Той държи сказки и беседи по разни просвѣтни въпроси, участвува въ работитѣ на учителското д-во, а най-вече се отдава на работа въ

нашето читалище „Съгласие“. Той е основателя и организатора на фондъ за подпомагане бедни ученици отъ града и става неговъ председател. Въ скоро време той успѣва да проникне въ всички мѣстни обществени организации: презъ 1898/99 г.

е председател на околийското учителското д-во „Братя Миладинови“, а също тъй председател на Учителската педагогическа конференция. По същото време бива избран за председател на главните учители. Все през 1899 г. той се интересува от Македонското освободително движение и става секретар на новооснованото Македono-одринско д-во. По това време нашия град е средище на македонски дейци и той се сближава с видния наш съгражданин Парашкева Тод. Цвѣтковъ, който сложи коститъ си за свободата на Македония (при Битоля) и се оженва за неговата сестра Симеонка, учителка въ града. През 1900 г. той става вече училищен инспекторъ и като такъвъ престоива четири години въ гр. Русе. И тукъ той неспирно работи за обществото, като се отдава въ нова област — кооперацията. По това време се заражда кооперативното движение и той се явява теоретикъ организаторъ на кредитнитѣ кооперации, типъ „Райфайзенъ“, ходи по селата въ околията за да ги пропагандира, основалъ специаленъ кооперативенъ комитетъ, който впоследствие свиква първия кооперативенъ конгресъ. През 1902 и 1903 години се залавя на работа и въ гимнастическото д-во „Русенски юнакъ“ и става неговъ председател. Презъ есенъта на 1904 г. бива премѣстенъ за училищенъ инспекторъ въ Пльвенъ и отъ тогава до наши дни той е все при насъ. Презъ 1905 година бива избранъ за секретаръ въ настоятелството на читалище „Съгласие“ и отъ тогава до днесъ той непрестанно, ето вече цѣли 27 години, е членъ на настоятелството и все тъй неуморно работи безвъзмездно за успѣха на читалището и неговото благородно дѣло. Покрай тая си служба той въ течение на петъ години е председател на „Родителско учителски комитетъ“ при Пльвенската девическа гимназия и две години въ комитета при мъжката гимназия. Отъ 1927 г. до днесъ е председател на управата на кооперативната книжарница „Просвѣта“ въ града ни. Членъ е почти на всички дружества и организации въ града.

Тази е накратко биографията на нашия Маню Папазовъ, която убедително ни разкрива неговата неуморна служба за доброто на народа ни.

Народникъ по душа, идеалистъ и ентузиастъ, той цѣли 40 години работи за другитѣ, разнася просвѣта и култура, за да издигне по-високо изостаналитѣ назадъ и така да изпълни своя човѣшки и общественъ дългъ. *Като учител*, той съ достоинство е изпълнилъ службата си, съ вещина и усърдие, заслужаващъ всѣка похвала. Това най-добре знаятъ неговитѣ многобройни ученици. *Като училищенъ инспекторъ* също тъй достойно е изпълнилъ дълга си Чуждъ на интригата и подлостта, той винаги е билъ добъръ наставникъ и искренъ съветчикъ на всички подчинени му учители. *Като общественъ деецъ* презъ всичкото време на своя животъ до днесъ неспирно е работилъ съ слово и перо въ изпълнение на общественъ дългъ и то най-разнообразно. И, най-сетне, *като читалищенъ деецъ*, той има най-голѣми заслуги въ нашия градъ. Цѣли 27 години неспирно той работи въ нашето читалище, безъ награди и заплата; живѣлъ съ мъжитѣ и страданията на самото читалище, той никога не е отпадалъ духомъ и въ критическитѣ дни за живота на „Съгласие“, той съ своитѣ другари е остоявалъ правотата на читалищната кауза. Съ покойния библиотекаръ на читалището Петъръ Ненковъ и съ г. г. Маринъ Милчевъ и Ив. Георгиевъ, може да се каже, че тѣ четирмата изградиха днешното високо положение на нашето читалище. Много енергия, много сили и нерви е вложилъ той за успѣха на нашето читалище. И днесъ всички ние трѣбва съ признателностъ да отбележимъ неговата безукоризнена и обществено полезна дейностъ въ течение на 40 години и да адмираме въ неговото лице човѣка, който неспирно е работилъ само за другитѣ, за тѣхното добро. Цѣли 40 години добротворство, вършено съ съзнание и чувство на идеалиста-общественикъ.

Днесъ, когато се дава единъ скромень изразъ на нашата признателностъ къмъ г. М. Папазовъ за неговата 40 годишна дейностъ, азъ отъ името на настоятелството на д-во „Съгласие“ изказвамъ топлинъ чувства на благодарностъ, сърадвамъ щастливия юбиларъ и му пожелавамъ здраве и сили за да работи все тъй неуморно въ полза на обществото.

Ячо Ст. Хлѣбаровъ.

Маню Папазовъ като общественъ и културенъ деецъ

Презъ последното десетилѣтие, когато умоветѣ сж издребнѣли, а душитѣ пропити съ мъсть и умраза, само хора като Маню Папазовъ, които сж преминали съ идеализмъ и твърда воля 40 годишна обществена и културна дейностъ, могатъ да ни вдъхновятъ въ трудния пжтъ на живота.

Дейността на Маню Папазовъ отпочва отъ епохата на народничеството, когато витаеше духа на социално-политическитѣ идеи, които намираха отражение въ борбата на интелигенцията за морална култура и духовна просвѣта. Затова свидетелствуватъ многото живи паметници, въ които сж въплотени енергията и любовта на безшумни апостоли на нашето обществено и културно възраждане, като М. Папазовъ.

Малцина сж останали отъ онази епоха като Маню Папазовъ, които съ беззаветенъ идеализмъ и съ дълбоко чувство на дългъ, продължаватъ да служатъ на народа си, носейки тежкия кръстъ на живота.

Ние виждаме този скромень труженикъ на нашата общественостъ да броди изъ селца, като учителъ и инспекторъ, носейки факела на просвѣтата, да буди съзнание и любовъ къмъ родната култура. Той не е само учител по професия, а е творецъ, художникъ въ работата си. Въ областта на учебното и просвѣтно дѣло, той работи да подигне училището като факторъ на просвѣта и култура, а учителтъ да стане достоенъ жрецъ въ храма на науката, просвѣтата и духовната култура. И мнозина негови ученици и учители говорятъ съ възторгъ за неговата педагогична и просвѣтна работа.

Маню Папазовъ обича театъра, той се явява на сцената въ трупата „Триото“, около която се групирва мѣстната интелигенция, която по-късно става центъръ на културни прояви.

Маню Папазовъ е навредъ: въ всички обществени и културни начинания. Тукъ, той съ една група културтрегери се отдава въ служба и на чи-

талищното и библиотечно дѣло и съ голѣми усилия създаватъ богата и образцова библиотека при дружество „Съгласие“, която е втора следъ тая въ столицата. Той и до днесъ, съ младенчески жаръ продължава да работи тамъ, обличанъ ежегодно съ довѣрието отъ членоветъ на дружеството, безъ да се смущава духа му отъ многото препятствия, съ които е свързано едно такова дѣло.

Социално-политическитѣ идеи на радикализма увеличаха частъ отъ нашата интелигенция, която не можеше да се примири съ социалистическитѣ идеи и въ скоро време отъ идейния центъръ около сп. „Демократически прегледъ“ се създаде Радикалната партия. Маню Папазовъ не закѣснѣ да се опредѣли на страната на това идейно течение и той стана деенъ членъ на Радикалната партия.

Маню Папазовъ не познава лжкатушене въ живота и идеитѣ; той върви винаги смѣло подъ

свѣтлината на своя умъ и сърдце. Въ най-труднитѣ моменти отъ живота на организацията, той съ инстинктивно чувство е посочвалъ правилния пѣть. По време борбата въ партията по въпроса за „сливането“, той прѣвъ се провикна да се запази партията за утрешния день за демократически постижения и посочи пакостната роля на тая идея, която не закѣснѣ да се прояви съ разнебитване на нашитѣ обществени сили.

Обществената, просвѣтна и културна дейность на Маню Папазовъ, единъ день ще бждатъ оценени по-достойно, намъ, обаче, сега остава да му засвидетелствуваме нашата любовъ и признателность и да му отправимъ нашиятъ горещъ поздравъ за 40 годишната му обществена и културна дейность.

Д-ръ Хр. Поповъ.

Изъ близкото минало на дружество „Съгласие“

Преди двадесетъ и три години отивамъ въ библиотеката, която се помѣщаваше въ стаитѣ, дѣто сега е градската аптека. Заварихъ седналъ до масата много заслужилия на Плѣвенската библиотека и въобще на библиотечното дѣло въ България, па и въ странство, Петъръ Ненковъ, замисленъ и загриженъ.

— Добъръ день, Петре, какво тѣй невеселъ и замисленъ? — Какъ ще бжда веселъ? Всички ще тѣжимъ, но едновременно ще водимъ и борба. Ще употребимъ всички възможни срѣдства, за да се запази ей това духовно богатство, посочвайки на пълнитѣ библиотечни шкафове. За тая библиотека ние даваме всички душевни и физически сили, ала сега нѣкои врагове на просвѣтата искатъ да я уничтожатъ, дори нѣкой разправялъ, че се събирало фондъ за отчуждаване на библиотеката, за да бждатъ изгорени книгитѣ предъ паметника, защото било имало многи социалистически книги.

— Не се тревожи приятелю, му отговорихъ — правото е на наша страна и съзнателното гражданство ще ни подкрепи и съмъ увѣренъ, че ще спасимъ библиотеката, за която ние и особено ти вложи много енергия за уреждането ѝ.

— Слушай, каза ми той, ела тая вечеръ тукъ. Ще извършимъ много важна и полезна работа.

Отивамъ вечерята, Ненковъ бѣ тамъ. На масата купъ книги. Показа ми единъ щемпелъ съ надписъ: „Плѣв. гр. общ. библиотека“. По-рано на всѣка книга имаше печатъ Д-во „Съгласие“, а сега почна да се поставя и щемпеля на всѣка книга. Работа огромна. Въ най-скоро време всички книги, повече отъ 10,000 тома, се подпечатана. Помагаха и други настоятели — Ив. Георгиевъ и М. Милчевъ. Щемпелуването се извърши въ нѣколко вечери. Петъръ си отдъхна. — Готово, каза той, — сега нека дойдатъ обскурантитѣ, както той се изразяваше.

Не следъ много време, на 31.VII.1908 г. дойде сждебниятъ приставъ, заедно съ кредитора и неговитѣ повѣреници, двама адвокати, да описватъ и секвестиратъ книгитѣ за дълга отъ 260,000 лева. На сждебния приставъ се обясни, че книгитѣ не сж собственост на д-во „Съгласие“, а на гр. Плѣвенъ респ. на общината. Посочи му се, че всѣка книга носи, освенъ печата на д-вото, но и този на Плѣв. публична гр. общ. библиотека. Сждебниятъ при-

ставъ схвана деликатното положение и се отказа отъ описа. Недоволната страна се отнесе до сжда.

Презъ 1910 година, по инициативата на покойния заслужилъ плѣвенски гражданинъ и адвокатъ, А. Башевъ, тогавашенъ нар. представителъ, се внесе измѣнение на чл. 431 отъ закона за народното просвѣщение, че „книгитѣ и покщцината на библиотекитѣ и читалищата сж неотчуждаеми и не подлежатъ на секвестъръ“. По тоя начинъ се ликвидира тревожния за настоятелството и гражданството въпросъ.

Ликвидиранъ! . . . , но настоятелството на д-во „Съгласие“, както и нѣкои почтени граждани ги измжчваше другата страна на въпроса — моралната. При все, че по постройката на здението и сключването на заема има нѣкои тъмни и некрасиви сдѣлки, то предприемачътъ имаше нѣщо да взема. Следъ разискването на тоя въпросъ редъ години въ годишни събрания и въ настоятелството, най-после, следъ войнитѣ, се реши да се събератъ волни пожертвувания и се даде нѣщо на предприемача, още повече, че напоследъкъ той е заболялъ и останалъ почти безъ състояние. Пишущиятъ тия редове бѣ въ една отъ комисииитѣ съ г. д-ръ А. Смоляновъ. Гражданитѣ се отзоваха благосклонно. Само въ кантората на одного бѣхме посрещнати не добре, дори и оскърбени, но за тия, които вършатъ обществена работа, обида не може да има.

Събра се една сума, допълни се съ много малка частъ отъ дружеството и цѣлото настоятелство, заедно съ 2-3 поканени плѣвенски граждани отидохме въ дома на Н. Войниковъ, сега покойникъ и му поднесохме сумата 40,000 лева, въ замѣна на която ни се предаде изпълнителния листъ на сума повече отъ 300,000 лева. Н. Войниковъ, ако и съ покрусено здраве, ни срещна заедно съ цѣлото си семейство съ умилни и просълзени очи. Той даде най-голѣмия даръ, обаче, за съжаление нито читалището се сдоби съ сграда, нито пъкъ той биде задоволенъ. Така д-во „Съгласие“ разреши и моралната страна на въпроса.

На сегашното поколѣние остава горното за поука и се заеме енергично за постройката на новата библиотечна сграда, която да събере захвърленото духовно богатство и го направи достъпно за използуване отъ младежта.

Маню.

Г. Николопуло — единъ неизвестенъ Плѣвенски гражданинъ

Въ общитѣ усилия на цѣлокупния български народъ за освобождение отъ игото на Фенеръ, както и за извоюване политическа свобода, и нашиятъ градъ Плѣвень има своя дѣлъ, макаръ и малкъ да е той. И въ нашия градъ е билъ пулса на духовенъ животъ и родинолюбieto на нашитѣ съграждани е обединявало въ благородни инициативи и дѣла еднакво и простия еснафлия и учителя и свещеника въ борбата за духовно и политическо освобождение. И може да се каже, че и въ нашия градъ сж се приповторили перипетитѣ на оная славна борба, която накрай щастливо овѣнча народа ни съ свобода. Тази борба е искала жертви — и нашиятъ градъ ги е далъ. Тѣзи жертви сж известни, но има и дейци безвестни, не оставили спомени за своята дейтелностъ всрѣдъ нашитѣ съграждани преди освобождението.

Единъ отъ тѣзи дейци е билъ Г. Николопуло. Никой, обаче, отъ сега живитѣ Плѣвенски стари граждани не знае за сществуването му, за дейността му и че той е билъ родомъ отъ Плѣвень. А този Николопуло е билъ единъ отъ най-интелигентнитѣ стари българи и дейносттата му добива по-голѣмо обаяние именно поради скромността му и поради безшумното сътрудничество въ дѣлото на голѣмитѣ и признати български дейци. Той носи характера на класически борецъ, който стопява своята индивидуалностъ въ стремжитѣ, въ целитѣ на маситѣ, защото мѣдро е разбралъ, че само чрезъ насъ живота на колектива живѣятъ и даватъ плодъ заложитѣ на личноститѣ.

Името на Николопуло ни става известно въ връзка съ нѣколко събития. Първо въ връзка съ дейносттата на Раковски и второ въ връзка съ дейносттата на Българската добродетелна дружина въ Букурещъ. Разказвайки въ „Български народенъ календаръ“, издаденъ въ 1890 год., Г. Котевъ описва епизодъ изъ живота на Раковски, а именно участието му въ тѣй нареченото Браилско възстание презъ 1841 год., като черпи сведения отъ нѣкой си близенъ приятель на Раковски. Злополучния край на това възстание, подготвено отъ сръбския капитанъ Татичъ и Раковски, именуванъ тогава Савва Македонъ, е известенъ. Неуспѣхътъ му се дължи, споредъ едни, на вѣроломството на ромѣнитѣ, споредъ други — на вмѣшателството на нѣкоя европейска сила. Подробноститѣ по това възстание били разказани отъ единъ близенъ приятель на Раковски. Ние узнаваме отъ Григоръ Начевичъ, който презъ 1893 год. съобщава, че Котевъ е черпилъ своитѣ сведения отъ г. Николопуло, който — както разказва г. Начевичъ — е единъ отъ най-интелигентнитѣ стари българи, родомъ отъ Плѣвень, който днесъ живѣе (1893 г.) въ Букурещъ и се радва на добро здраве. Той живѣлъ презъ 1840 год. въ Браила, събиралъ се често съ Раковски и билъ очевидецъ на Браилското възстание. Така прочее, ние узнаваме, че г. Николопуло още въ 1840 год., бидейки въ Браила, е ималъ връзки съ Раковски и е билъ неговъ близенъ приятель. Тѣзи данни указватъ: първо, че въ 1840 год. този нашъ съгражданинъ е билъ доста възрастенъ, за да има връзки съ Раковски и второ, че не е билъ обикновенъ българинъ, каквито съ стотици сж живѣели по това време въ Браила.

Отъ кой родъ произхожда този плѣвенски гражданинъ? — Въпроса не получава отговоръ. Никой не знае за него нищо, обаче, като се знае, че отъ 1850 год. насамъ въ Плѣвень ставатъ доста събития, които показватъ вече прояви на организирани сили на умствени работници: училищата, театрът, читалище, черковни борби и пр. и въ тѣзи събития никжде не се поменува името на Николопуло, още по-странно и загадъчно ни се струва сществуването на този плѣвенски гражданинъ.

Неговото име се свързва и съ дейносттата на Добродетелната дружина въ Букурещъ. Знае се, че Революционниятъ комитетъ и Добродетелната дружина въ Букурещъ събираха елита на българскитѣ дейци по това време. Ние знаемъ, че въ зачатитѣ на Добродетелната дружина бѣше и ратуването за образуване на едно Югославянско царство между България и Сърбия подъ суверенството на Михаилъ Обреновичъ. Като разглеждаме документитѣ изъ архивата на Добродетелната дружина, ще видимъ, че членове на настоятелството, което е ръководило нейнитѣ работи, сж все интеллигентни българи, именити по това време или такива, които сж вписали името си въ историята на освободена България, като митрополитъ Погониански Панаретъ Рашевъ, Евлогий Георгиевъ, М. Колони, д-ръ Атанасовичъ и др. Наредъ съ тѣхъ, като членъ на настоятелството, фигурира и името на г. Николопуло, нѣкъжде написано съ български букви, нѣкъжде съ латиница и неговото име личи въ отчетитѣ и дневницитѣ на настоятелството въ единъ значителенъ периодъ години преди освобождението на България; намираме го сжщо въ дневницитѣ му и следъ освобождението. Като знаемъ огромнитѣ резултати отъ дейносттата на Добродетелната дружина въ учебното дѣло и народопросвѣтнитѣ работи, догаждаме се, че се е изисквало по-особенъ подборъ отъ ръководни личности въ състава на настоятелството на дружината. И именно факта, че намираме името на Николопуло, като членъ на настоятелството, говори, че той ще е билъ личностъ съ наистина ценни качества. Догаждаме се сжщо — отъ друга страна, че главна черта на характера му трѣбва да е била скромността, затова и така безшумно е завършилъ попрището си на безвестенъ родинолюбецъ. Ние нѣмаме никакви данни за живота му, не знаемъ дали сж останали спомени отъ други негови сподвижници зарадъ дейносттата му. Но знаемъ, че той е билъ единъ отъ напредничавитѣ синове на Плѣвень и че измежду хилядитѣ знайни и незнайни работници, които изградиха свободата на нашето отечество, и този безвестенъ Николопуло е сложилъ единъ отъ ценнитѣ камъни въ най-свѣтлата корона на българското възраждане — културно-просвѣтния животъ преди освобождението.

К. Стефановъ.

Нашиятъ виденъ съгражданинъ г. Юрданъ Трифоновъ отдавна е приготвилъ историята на нашия градъ до освобождението. Той му капиталенъ трудъ е сложенъ вече подъ печатъ. Изданието се печати въ Държавната печатница и ще бжде изискано въ всѣко отношение. Изданието се организира отъ настоятелството на д-во „Съгласие“.